

II. Obsah spisů sporných.

Ohledně obsahu platí následující zásady:

1. V žalobě uváděti má žalobce skutečnosti, ze kterých své právo odvozuje úplně se všemi okolnostmi, které ku provedení jeho práva sloužiti by mohly, dle pořádku časového (§ 3); prosbu své žaloby má, pokud možno, přesně vytknouti (§ 8); v následujících spisech nemá žalobce ani nic o žalobě opakovati, ani jiné nové okolnosti uváděti, než pokud toho k vyvrácení obran a námitek žalovaného zapotřebí (§ 9);

2. žalovaný má ve své odpovědi jasně a bez dvojsmyslů zodpověděti všechny od žalobce uvedené okolnosti a sice každou zvláště a v tom pořádku, v jakém byly vypočteny (§ 5) a po tomto zodpovědění děj skutkový doplniti a ony okolnosti, které žalobce zamlčel, anebo jinak, než jak se skutečně mají, uvedl, v přiměřeném pořádku doložiti (§ 6); konečně uvéstí má všechny námitky, jimiž se proti žalobci buď jen pro tentokráte, neb pro vždy chrániti hodlá, a sice nejdříve ony, které z nějakého fakta vzcházejí (§ 7).

III. Forma spisů sporných.

Spisy sporné podati se musí dvojmo; strany mají se zdržeti všelikých rozvlácností, opakování a věcí, jež tam nenáleží (§ 13); podány mají býti spisy jazykem v okrese soudním obvyklým (výn. ze dne 29. listopadu 1887 č. 13.481, sb. 11.865; ze dne 9. září 1880 č. 9444, sb. 8085; ze dne 11. června 1856 č. 5153, sb. 202); podány buďtež pod nadpisem a podpisem u každého soudu obvyklým. Zevně budiž udán kromě jména stav obou stran sporných a předmět sporu (§ 14). Není pochyby, že může soudce spis, který od strany zřejmě proti předpisu ob. řádu soud. byl podán, zamítnouti a stranu k následování práva poukázati (dv. dekr. ze dne 6. října 1783 č. 197 lit. a) sb. z. s.). Vždy, kdy spis k opravě sběhlé chyby byl vrácen, stanovena buď lhůta, do které opravený opět podán býti má (dv. dekr. ze dne 13. února 1795, č. 217 sb. z. s.). O spisech sporných nového soudního řádu viz čl. Podání.

Splátka jest částečné splacení dluhu. Dle občanského zákona nemůže věřitel proti své vůli býti povinen, aby přijal něco jiného, než co má právo pohledávati (§ 1413 o. o. z.). Věřitel tudíž není povinen zaplacení dluhu v částkách čili splátky přijímati; to závisí úplně na jeho dobré vůli. Mají-li se však platiti rozličné dluhy, pokládá se vždy ten dluh za vyrovnaný, který dlužník se svolením věřitele výslovně zapraviti chce (§ 1415 o. o. z.). Je-li pochybno, jaký úmysl dlužník měl, nebo odporuje-li věřitel, mají se sraziti nejprve úroky, pak jistina, z několika jistin ta, o kterou již byl dlužník upomínán nebo která jest splatna, a po ní ta, která jest pro dlužníka nejobtížnější (§ 1416 o. o. z.). Je-li sporno, byla-li učiněna splátka na zažalovanou nebo na jinou pohledávku, má žalovaný ono prvnější tvrzení dokázati, kdežto tvrzení druhé žalobce dokazovati nemusí (rozh. ze dne 23. června 1880, sb. »Gl. U.« č. 71). Není-li ve kvitanci označen dluh, na nějž splátka byla učiněna, musí dlužník dokázati, že splátka vztahovala se na určitý dluh (rozh. ze dne 30. června 1881, časopis »Juristische Blätter č. 36). Ustanovení § 1416 platí nejen tam, kde plátce neoznačil položku, kterou zapraviti chce, nýbrž i tam, kde byl sice úmysl projeven, však druhou stranou popřen (rozh. ze dne 19. dubna 1877, sb. »Gl. U.« č. 6456). Ustanovení § 1416 o »úrocích« nemůže býti rozšířeno na útraty sporu a exekuce (rozh. ze dne 15. února 1876, sb. »Gl. U.« č. 6030).

Plátce jest ve všech případech, tudíž také při splátkách oprávněn žádati na příjemci řádnou kvitanci (§ 1426 o. o. z.). (Viz čl. Kvitance.) Poněvadž kvitance o zaplacení jistiny zakládá domněnku, že též úroky z ní zaplacený byly (§ 1427 o. o. z.), odporučuje se, aby se ve kvitanci o splátce podotklo, zda tímto částečným obnosem též úroky jsou zaplacený, čili nic. Má-li věřitel dluhopis, jest povinen netoliko splátku učiněnou kvitovati, nýbrž též na dluhopisu samém odepsati (§ 1428 o. o. z.). Kvitance, kterou věřitel dlužníkovi vydal o zaplacení položky pozdější, nedokazuje sice, že též ostatní dřívější položky jsou vyrovnány, avšak ohledně jistých důchodků, rent nebo takových platů, jež z téhož právního titulu jen v určitém čase konati se mají, platí domněnka, že ten, kdo se vykáže s kvitancí o zaplacení poslední lhůty, také předcházející lhůty byl vyrovnal.

Předpisy o splátkách vztahují se, jak se rozumí samo sebou, též na pohledávky směnečné. Ale majitel směnky nesmí nabízenou splátku odmítnouti ani tehda, když byla směnka přijata na celý obnos sepsané sumy (čl. 38 sm. ř.). Učinil-li směnečný dlužník splátku, může toliko žádati, aby byla splátka na směnce odepsána, nebo aby mu byla vydána kvitance na opisu směnky (čl. 39 sm. ř.). Rozumí se, že pouhé přijetí splátky věřiteli ještě nikterak nebrání, aby zbytek své pohledávky k platnosti přivedl.

V konkursu jest pojem splátky totožný s pojmem rozdělených částí kvoty, kteréž musí býti rovněž kvitovány a na listině odepsány. Pro věřitele prodlévající má je správce podstaty k soudu složit (§ 184 konk. ř.), což se má státi též takovými podíly, které při rozdělování ještě sporny jsou (§ 170 konk. ř.).

Ve příčině povinnosti poplatkové z učiněných splátek jest za to míti, že se poplatek bezvýjimečně platiti má, když potvrzení platu stalo se písemně a ve zvláštní listině, ač nemá-li osvobození od poplatku místa (p. s. 47 a) popl. z.). Výjimka nastává jen tehdy, když příjem platu stvrzuje se v listině o věci hlavní sepsané, ve kterémž případě pak potvrzení příjmu poplatku nepodléhá (pozn. k p. s. 47 a) popl. z.).

Splatnost—viz Splnění, Čas splnění a Místo splnění.

Splnění.

I. Pojem a právní povaha.

Splněním obligace jest každé jednání nebo opomenutí obsahu závazku odpovídající, které se děje dlužníkem k tomu cíli, aby povinnost jeho přirozeného svého zrušení došla.

Splnění, jehož účelem právním jest přivoditi zánik obligace, tedy jistý účinek právní, jest na straně dlužníkově vždycky právním jednáním. Není-li k uskutečnění splnění spolupůsobení věřitelova vůbec třeba (na př. při pouhém opomenutí), nebo žádá-li k splnění obligace pouze jeho součinnosti faktické (nikoli právní), na př. odevzdání materiálu, jež dlužník spravovati má, jest splnění právním jednáním jednostranným. Pokud však k uskutečnění účelu plnění t. j. zániku obligace jest i právní činnost věřitelova žádoucí, jest splnění aktem oboustranným, předpokládajícím srovnalý projev vůle obou obligačních stran. V této své podobě má splnění ráz smlouvy uzavřené mezi věřitelem a dlužníkem, kterou v mezích předsevzatého a věřitelem přijatého plnění se obligace zrušuje a dlužník závazku svého sprostňuje (*contractus liberatorius*). Srovn. Hasenöhr, Obl. R. II. 372 sl.